

ENTREVISTA

a **Jaume Funes**

ENTENDRE I COMPENDRE ELS ADOLESCENTS PER TREBALLAR AMB ELLS

Josep Carrión Pardo
EAP Sant Boi de Llobregat

Sabem que en els temes educatius i les obligacions relacionades amb la societat a la qual volen educar, no hi ha respostes fàcils.

Les variables són múltiples i complexes i segurament no es troben fàcilment camins segurs i planers.

La meua conversa amb en Jaume, professional reconegut i "col·lega" dels adolescents, pretén, si més no, retornar a aquelles qüestions que totes i tots els que estem en el món de l'educació des d'una o una altra vessant, alguna vegada ens hem plantejat.

Espero que llegiu i penseu en les preguntes i les respostes.

Josep Carrión.- Actualment vivim una situació social determinada per un context, potser, massa permissiu, massa situat en el plaer de lo immediat.

Com creus que aquest aspecte afecta a les relacions familiars?

Jaume Funes.- Els adolescents no són "marcians" són persones que formen part de la societat, el que critiquem d'ells critiquem de la societat el que passa és que viuen més a l'extrem, no tenen les pors i limitacions de la gent adulta. Pel que fa a l'educació caldria dir que tothom té dificultats per educar adolescents. Actualment podem comprovar que s'ha relaxat molt l'educació de la infantesa i naturalment, com a conseqüència, la de l'adolescència. Molt pares et diuen que no poden amb el seu fill, si el fill té quatre anys què passarà quan tingui 14 ?. Més que pensar que és una deixadesa sembla més una situació com si els fills fórem un bé de consum que es tenen perquè s'han de tenir que no se'ls dedica massa temps i que quan arriben a l'adolescència molts pares i mares no saben que fer. Per sort la majoria se'n va sortint prou bé malgrat tot.

Tenim un problema amb l'adolescència al no haver sabut trobar una forma raonable de relació amb ells que continuï fluïnt-los en el procés maduratiu en el que encara necessiten l'estimulació educativa.

Josep Carrión.- Seguint en la línia de les famílies que no poden contenir al seus fills, com penses que s'arriben a situacions, fins i tot, d'haver de fer una denúncia judicial per manca de no saber que més fer ?

Jaume Funes.- Un dels descobriments que avui en dia trobem amb l'allargament de l'obligatorietat de l'ensenyament i també amb l'allargament de l'adolescència és que hi ha tot tipus de famílies que tenen problemes. No solament aquelles amb més dificultats de

tipus socials o de determinat barri, també famílies de tipus cultural i social mig o alt que tampoc saben què fer amb els seus fills o filles adolescents i es busquen solucions en altres

institucions. S'adrecen a la justícia com si aquesta pogués educar i aquest és un últim recurs extrem. El sistema judicial, en la

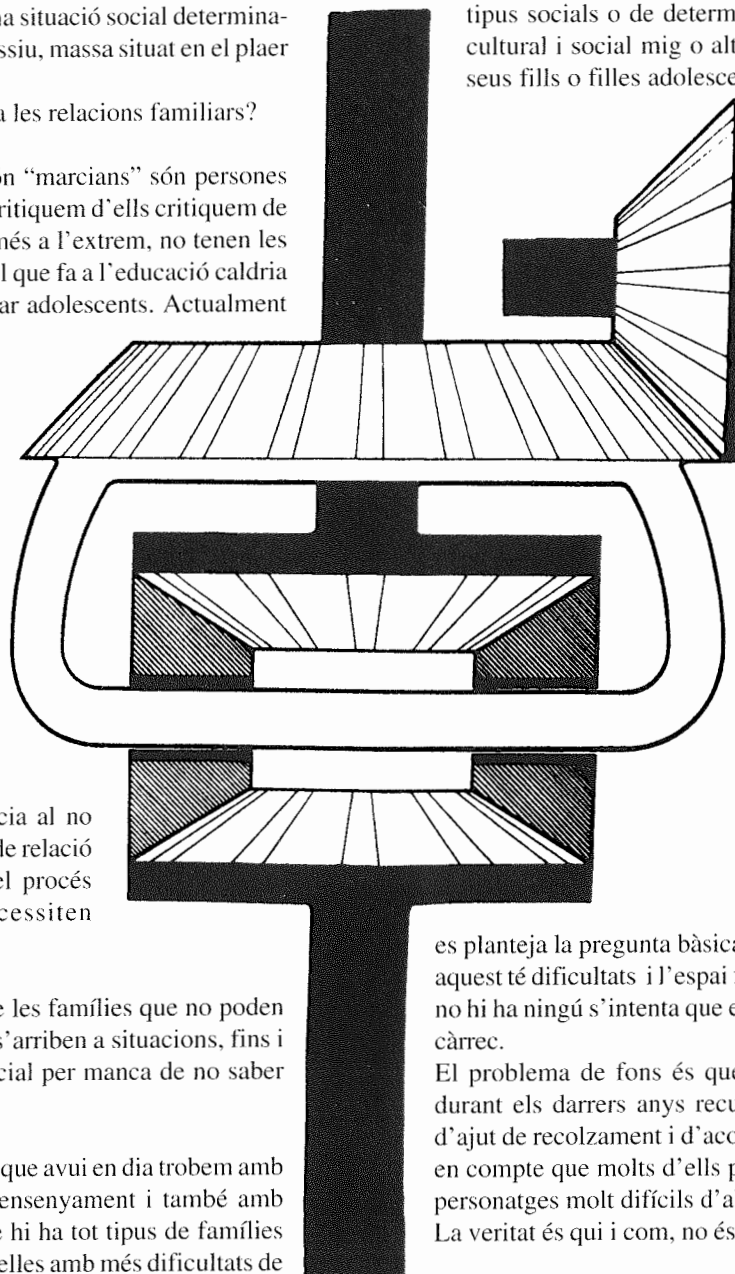
vessant protectora, està actualment desbordat per adolescents que no

tenen res a veure amb l'essència que era protegir i que actualment s'atén a nois i noies descontrolats que estan al carrer i per tant sense cap adults darrera seu. Aquí podem trobar famílies amb buits educatius importants i altres que sense aquests buit tenen uns adolescents descontrolats per als quals és difícil trobar alguna resposta i els recursos clàssics no serveixen, difícilment serviran els recursos de salut mental, difícilment els psicòlegs poden atendre amb una dinàmica de consulta a aquest xavals, en definitiva no hi ha ningú que pugui atendre. Aquí

es planteja la pregunta bàsica: qui s'ocupa d'un adolescent quan aquest té dificultats i l'espai familiar queda desbordat?. Com que no hi ha ningú s'intenta que el sistema protector o judicial es faci càrrec.

El problema de fons és que no s'ha pogut o sabut dissenyar durant els darrers anys recursos de respostes normalitzadores d'ajut de recolzament i d'acompanyament dels adolescent tenint en compte que molts d'ells passen per situacions de crisi essent personatges molt difícils d'abordar.

La veritat és qui i com, no és gens fàcil.

Josep Carrión.- Estàs descrivint una situació contextual i social que probablement ens pot ajudar a entendre de forma més clara la situació de l'ensenyament en alguns dels seus aspectes més a l'extrem. Què opines dels canvis en la llei de responsabilitat penal juvenil ?.

Jaume Funes.- La llei s'havia de fer doncs estava fora de lloc ja que datava de 1948 en ple franquisme. La llei era una bona llei i era necessari fer-la. De totes formes cal dir que ha batut tots els rècords fent-se tres modificacions abans de la seva posta en marxa. Cal remarcar aquella que fa referència a les qüestions de terrorisme i pot afectar des de transgressions greus fins a situacions de petites faltes aplicant sancions molt dures com el tancament.

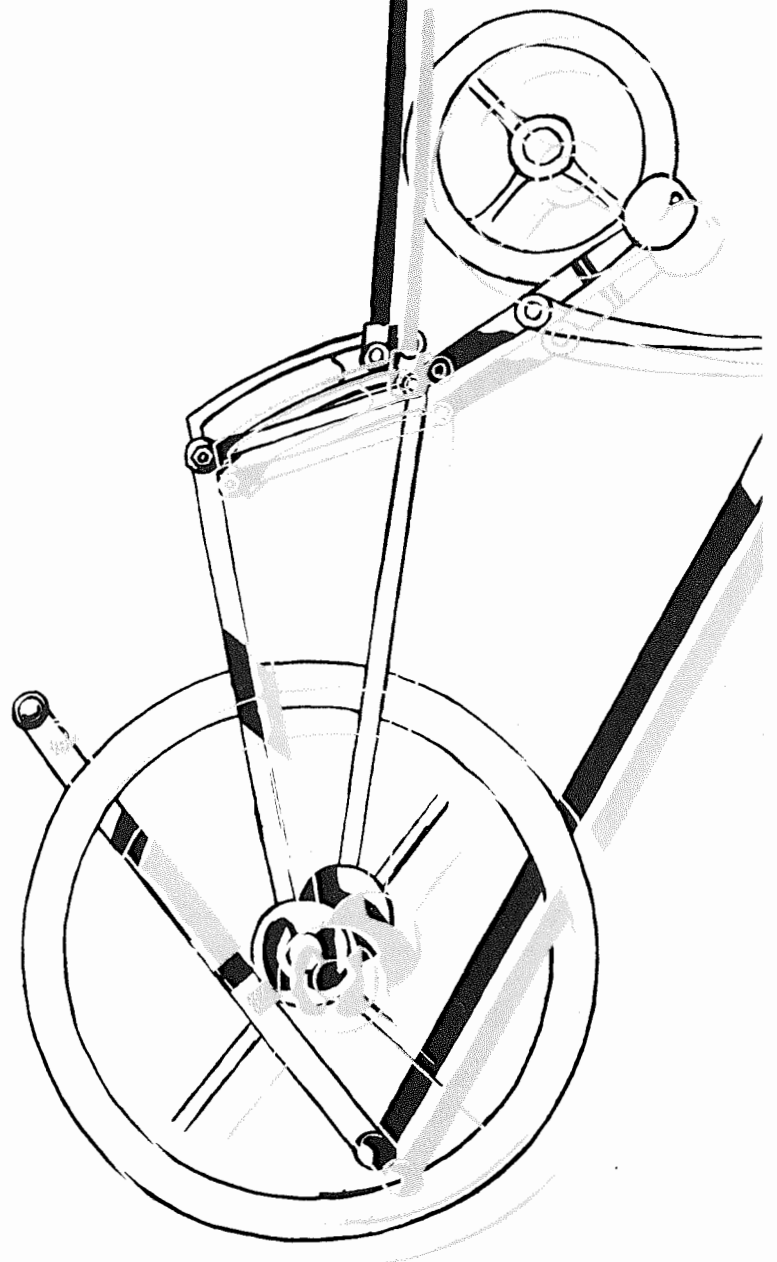
Llei se sembla al codi penal adult. En realitat s'està concretant en una rebaixa de l'edat penal als 14 anys i podem esperar que encara es rebaixarà més si desgraciadament passa quelcom amb un nen o nena de 13 anys.

D'altra banda, la Generalitat vol introduït reformes en la llei de protecció adreçada als nois i noies que es defineixen com "menors amb conflicte social" que no delinqueixen però transgredeixen sistemàticament les normes habituals de convivència social i els situen en "centres que tenen modificacions arquitectòniques que permeten l'exercici del control en el projecte educatiu". Què vol dir això? .Demostra, en definitiva, l' impotència social per donar respostes d'acompanyament a aquestes conductes que quasi sempre són temporals. Una vegada més, no hi ha personatges que els facin costat per reconduir aquestes manifestacions no desitjades socialment.

Josep Carrión.- Com, en aquest context social canviant en tots els sentits, podem definir i acotar els conceptes d'èxit i fracàs escolar?

Jaume Funes.- Al nou ensenyament obligatori hi ha un concepte en el que molta gent ha insistit: la nova escolarització genera noves formes d'èxit o noves formes de fracàs, és a dir, genera noves formes de relació dels escolars amb el sistema. El noi o noia que no tenia èxit al finalitzar l'antiga EGB, ara es trobarà, amb dos anys més d'escolaritat obligatòria en un altre context i una altra organització, a més ha entrat en un procés de ser adolescent i estar a l'ESO. Els problemes han aparegut, en part, a causa de les noves relacions dels adolescents amb el sistema escolar. Els estudis comparatius divulgats darrerament, en els que s'indica que els nostres adolescents saben o no saben determinats continguts, o estan a la cua en Mates i llengua tornem a avaluar al nostres alumnes amb uns aprenentatges concrets. En realitat això no s'ajusta als objectius que es pretenien. Hauríem de discutir si el nostre alumnat té capacitat d'ordenar en el temps els fets històrics, si té capacitat d'expressar-se, si sap resoldre els problemes, si sap trobar informació, és d'això del que estariem discutint. Tornem a valorar la realitat dels aprenentatges mitjançant una sèrie de proves que es centren en els conceptes i en el domini de determinades habilitats escolars.

Aquí podríem trobar-nos algunes diferències entre d'altres coses perquè ja no estem davant d'un xaval que va a l'escola a aprendre vulgui que no vulgui allò que el mestre considera que és important per la seva vida. Els nois o noies van a l'escola amb més o menys motivació, que hi ha moments que té més ganes d'estudiar i altres que no. Que es troba amb un professorat que, en alguns casos, té interès en fer-li atractiva la vida acadèmica

i en altres casos no. Apareixen, doncs, noves dificultats.

Quines són aquestes noves dificultats?. Les més elementals no tenen a veure amb l'adolescent, tenen a veure amb la crisi de la funció docent.

Però aquí la qüestió que es planteja és: com resoldre el problema de "- jo el que vull es viure i els meus pares i els meus «profes» el que volen és que estudiï- ". Aquest dilema que ha existit sempre però que ara s'aguditza, entra en alguns casos amb més tensió i dificultats i apareixen nous fracassos derivats de la conflictivització de la relació. Hi ha una situació de conflicte d'interessos entre un que vol viure i altre que vol que aprengui, que estudiï. Una part dels fracassos, o millor dit, de les diferències d'èxit, no tenen a veure ni amb l'ESO ni amb els adolescent, tenen a veure amb les transformacions radicals que hi ha hagut en la funció docent.

Cal efectuar canvis en la forma d'ensenyar i accedir a la informació.

Ja no tenim un alumne que està disposat a sentir les coses meravelloses que sabem, tenim un alumne que està disposat a que tu el motivis i transmetessis l'entusiasme pel tema que t'ocupa però que ell ha de descobrir. Com ja han dit diverses pedagogies, pot descobrir en la realitat i en la pràctica una gran quantitat d'informació que no cal que el subministrar-li. El nous medis tecnològics poden mostrar aspectes d'una pintura p.ex, que ni un turista els veuria en directe. Oblidar-se de tot això està provocant unes crisis importants. La discussió és com es posa en relació ortografia, comunicació i mòbil. En realitat el que passa es que un divendres a les 8 del matí es pot parlar de la